

Regler för de kollegiala nämndernas utvärdering och uppföljning av utbildning

Inledning

I uppdragen för Utbildnings- och forskningsnämnden (UFN) och Forskarutbildningsnämnden (FUN) ligger att upprätta kvalitetskrav och kriterier för utbildning och forskning, och att utvärdera kvalitet i utbildning och forskningsverksamhet. Vid utvärderingar anlitas i normalfallet externa sakkunniga som granskar underlag och lämnar ett utlåtande. För utbildningar på grundnivå och avancerad nivå ansvarar institutionerna för att utvärderingarna genomförs och för att kvalitetssäkra underlagen.

Läroverutbildningsnämnden (LUN) ansvarar för processen kring utvärderingar av läroverutbildningsprogram och Forskarutbildningsnämnden (FUN) för utbildning på forskarnivå.

UFN/FUN/LUN fastställer respektive utvärderingars ramar och innehåll, och beslutar om sakkunniga. Institutionen ska efter en utvärdering upprätta en handlingsplan som fastställs av respektive UFN/FUN/LUN.

Utvärdering av utbildningar

Samtliga utbildningar som ett ämne ansvarar för, det vill säga utbildningar som leder till examina på forskarnivå, yrkesexamina och/eller generella examina på grundnivå och avancerad nivå, fristående kurser samt utbildningsprogram, ska utvärderas minst en gång per 6-årscykel. UFN, FUN och LUN upprättar långtidsplaner för de interna utvärderingarna. Närmare planering av förestående utvärderingar görs i UFN:s och institutionernas verksamhetsplaner för kommande år.

Prefekt ansvarar för att planerade utvärderingar förs in i institutionens verksamhetsplan. För att institutionerna ska kunna förbereda sig och tillsätta resurser för utvärderingarna ansvarar UFN, FUN, respektive LUN för att meddela prefekter om vilka utvärderingar som är förestående inför att institutionernas verksamhetsplaner ska skrivas. UFN, FUN och LUN har dock möjlighet att på förekommen anledning initiera utbildningsutvärdering med kortare varsel.

UFN, FUN respektive LUN kan vid sidan av ordinarie utbildningsutvärderingar även göra tematiska utvärderingar. Dessa kan avse avgränsade aspekter av högskoleövergripande karaktär. För att aktiviteterna ska kunna samordnas ska utvärderingsplan upprättas över sådana tematiska utvärderingar.

Inför utvärdering ska kvalitetssamordnare vid verksamhetsstödet föra dialog med berörd utbildning om syftet med utvärderingen och vad den innefattar, samt även inhämta deras eventuella önskemål om ytterligare aspekter som bör granskas.

Utvärderingarnas fokus och omfattning

Utvärdering av samtliga utbildningar är centralt i högskolans kvalitetssystem. Utvärderingarna genomförs i huvudsak av externa sakkunniga och gäller huruvida en utbildning håller tillräckligt hög kvalitet, att studenter vid examen uppnår examensordningens mål, och att utbildningens

genomförande, förutsättningar och resultat är adekvata. Syftet är att utvärderingarna ska vara kvalitetsdrivande.

Underlag för utvärdering – utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Underlag för utvärdering innefattar:

Självvärdering

Förutsättningar och processer granskas utifrån en självvärdering. Prefekt ansvarar för att självvärderingen upprättas. UFN ansvarar för att en mall för självvärdering finns tillgänglig. Institutionen kan välja att anpassa mallen till respektive utvärdering genom att lägga till punkter.

Självvärderingsmallen baseras på de bedömningsområden och bedömningsgrunder (bilaga 1) som används vid inrättande av ämne, huvudområde respektive utbildningsprogram. Under författandet av självvärderingen finns möjlighet till stöd från verksamhetsstödet. När en första version har färdigställts genomför institutionen en intern beredning i avsikt att förtydliga självvärderingen och skapa en bättre grund för sakkunnigas analys och bedömning.

Underlag för värdering av utbildningens måloppfyllelse

För att kunna utvärdera om examensmålen uppnås måste det beaktas hur mål i kurser som ingår i huvudområden och program mot yrkesexamen leder fram till dessa, hur kursmålen examineras samt om det sker en successiv fördjupning. Detta sker främst genom:

- Matriser som visar relationen mellan lärandemål och examensmål för aktuella utbildningsprogram/examina.
- Utbildnings- och kursplaner.
- Andra dokument så som examinationsuppgifter med tillhörande bedömningskriterier.

Underlag för värdering av ämnets förutsättningar och kvalitetsarbete

- Verksamma lärare och fördelningen av deras arbetstid
- Verksamma lärares samtliga publicerade forskningsresultat enligt DiVA
- Urval av kurshandböcker, kursanalyser och programanalyser
- Resultat av tidigare utvärdering

Intervjuer

Vid varje utvärdering ska sakkunniga intervjua representanter för ämnesmiljön (utbildningen själva utser utifrån följande kriterier: ämnesansvarig, programansvarig, examinator(er), kursansvarig(a)); representanter från institutionsledningen; samt studenter från den granskade utbildningen utsedda av studentkåren. Om det inte går att rekrytera studenter att intervjua ska ordföranden för studentkåren godkänna att utvärderingen sker utan studenternas synpunkter.

Underlag för utvärdering - Lärarutbildningsprogram

LUN avgör vilka dokument som ska ingå i underlaget för utvärderingen samt hur utvärderingsprocessen ska utformas. Vid utvärdering av lärarutbildningsprogram ligger fokus på programmets sammanhållning, progression och utvecklingsbehov. Ämnena som ingår i lärarutbildningsprogrammet utvärderas dock separat.

Underlag för utvärdering - utbildning på forskarnivå

FUN avgör vilka dokument som ska ingå i underlaget för utvärderingen samt hur utvärderingsprocessen ska utformas.

Externa sakkunniga

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Vid utvärderingar av ska minst två externa sakkunniga anlitas.

- De sakkunniga ska ha minst doktorsexamen inom ämnet eller motsvarande område. Minst en av dessa ska ha professors- eller docentkompetens.
- UFN utser de externa ämnessakkunniga på förslag från institutionen. Innan beslut ska de tillfrågade sakkunniga ha lämnat en jävsdeklaration.
- De sakkunniga granskar de skriftliga underlagen och genomför intervjuer med lärare, institutionsledning och studenter.
- Sakkunniga skriver ett gemensamt yttrande inklusive ett utlåtande enligt en särskild mall.
- De externa sakkunniga gör muntlig föredragning för dekan, prodekan och UFN-ledamot som ges möjlighet att ställa frågor kring utvärderingen.

Utbildning inom lärarutbildningsprogram

LUN beslutar om externa sakkunniga vid utvärdering av lärarutbildningsprogram.

Utbildning på forskarnivå

Vid utvärdering av utbildning på forskarnivå ska FUN ta stöd av minst två externa sakkunniga.

- De sakkunniga ska vara docenter eller professorer, varav minst en professor, inom för forskarutbildningsämnet relevant område.
- FUN utser två externa sakkunniga på förslag från ämnesansvarig för forskarutbildningsämnet. Frågan om jäv ska prövas i samband med utseende av sakkunniga.
- De sakkunniga granskar de skriftliga underlagen som innan dess ska ha beretts av FUN i samråd med företrädare för berörd forskarutbildning.
- Den externa granskningen ska även omfatta platsbesök eller online-intervjuer, om inte FUN beslutar annorlunda.
- Sakkunniga skriver individuella yttranden som följer de huvudpunkter som granskats.

Utlåtande efter utvärdering

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

UFN behandlar sakkunnigas förslag till utlåtande och fastställer utlåtandet.

Utbildning inom lärarutbildningsprogram

LUN beslutar om hantering av utlåtande efter utvärdering av lärarutbildningsprogram.

Utbildning på forskarnivå

FUN dokumenterar utvärderingen i en *utvärderingsrapport* som sammanfattar utvärderingen och de analyser som nämnden gör utifrån underlag och externa sakkunnigyttanden. Rapporten ligger till grund för FUN:s utlåtande. Rapporten ska kommuniceras med handledar-/ämneskollegiet innan den fastställs och innan FUN fattar beslut om utlåtande.

FUN fattar beslut om ett *utlåtande* som skrivs på en särskild blankett där slutsatserna av det som berörts i utvärderingsrapporten skrivs i punktform under rubrikerna Styrkor och goda exempel, Utvecklingspotential och Krav på åtgärder.

Handlingsplan efter utvärdering

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Med utgångspunkt i utlåtandet ansvarar prefekt för att en *handlingsplan* upprättas där samtliga punkter i UFN:s utlåtande kommenteras. Prefekt och berörd(a) ämnesansvariga/programansvariga föredrar handlingsplanen i UFN, som sedan fattar beslut om att godkänna handlingsplanen, alternativt ber om

ytterligare kompletteringar. I samband med att handlingsplanen kommuniceras bestäms när eventuella brister ska vara åtgärdade.

Handlingsplanen tjänar som underlag för UFN:s fortsatta uppföljning och dialog med institutionen och företrädare för utbildningen, och som underlag för institutionernas verksamhetsplaner. I handlingsplanen ska anges vilka åtgärder som kommer att tas upp i institutionens verksamhetsplan.

Utbildning inom lärarutbildningsprogram

LUN beslutar om hantering av handlingsplan efter utvärdering av lärarutbildningsprogram.

Utbildning på forskarnivå

FUN:s utvärderingsrapport och utlåtande delges UFN, rektor, prefekt, IL, ämnesansvarig- och studierektor för forskarutbildningsämnet. Därefter ansvarar prefekt för att en *handlingsplan* upprättas där samtliga punkter i FUN:s utlåtande kommenteras. Prefekt och berörd(a) ämnesansvariga föredrar handlingsplanen i FUN, som sedan fattar beslut om att godkänna handlingsplanen alt. ber om ytterligare kompletteringar. I samband med att utlåtandet kommuniceras bestäms när eventuella brister ska vara åtgärdade. Handlingsplanen tjänar som underlag för FUN:s fortsatta uppföljning och dialog med institutionen, och som underlag för den berörda institutionens verksamhetsplaner. I handlingsplanen ska anges vilka åtgärder som kommer att tas upp i verksamhetsplanen.

Efter fastställande av UFN/FUN/LUN publiceras institutionernas handlingsplaner på högskolans webb.

Fortsatt behandling av utvärderingsresultatet

Åtgärder efter en utbildningsutvärdering följs upp efter ett år i institutionens verksamhetsberättelse.

Åtgärder efter en utvärdering av utbildning följs upp av UFN/FUN/LUN i verksamhetsberättelser ett år efter genomförd utvärdering. Prefekt ansvarar för att UFN/FUN/LUN delges en kort *skriftlig redogörelse* för respektive punkt i handlingsplanen två år efter genomförd utvärdering.

Nedläggning av utbildning

Om det vid utvärderingen eller uppföljningen fastställs att allvarliga brister kvarstår kan UFN ta initiativ till förslag om nedläggning eller uppehåll. Förfarande för detta regleras i Regler för inrättande och nedläggning av ämnen och utbildningar (C2025/2371) samt Regler för avveckling av forskarutbildningsämne (C2023/590).

Process för utvärdering av utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå

För att underlätta planering för och arbete med utvärdering och uppföljning av handlingsplan efter utvärdering, används en särskild process för planerad utvärdering av utbildning. Vägledning och stöd ges kontinuerligt genom processen av verksamhetsstödet och FUN.

År -4 UFN/FUN/LUN beslutar om vad som ska utvärderas.

År -2 Aktuella institutioner, ämnen, lärarutbildningsprogram och forskarutbildningsämnen informeras om den planerade utvärderingen och delges anvisningar och mallar.

Vid kvalitetsdialogen mellan dekan och institutionens ledningsråd kan principiella frågor rörande utvärderingen lyftas och diskuteras.

År -1 Ett år innan planerad utvärdering påbörjas arbetet med att identifiera lämpliga

sakkunniga samt formellt utse dessa.

En mer detaljerad tidplan för utvärderingen görs i samråd med verksamhetsstödet.

Arbete med att ta fram listor på lärarpersonal påbörjas.

Vid kvalitetsdialogerna kan principiella frågor lyftas och diskuteras.

År 0

Utvärderingen genomförs.

UFN/FUN/LUN beslutar om utlåtande.

Prefekt ansvarar för att handlingsplan upprättas och att denna integreras i verksamhetsplan(er).

År 1

Arbete sker med att vidta åtgärder i handlingsplanen vilka följs upp i institutionens verksamhetsberättelse. Åtgärder som inte har vidtagits till fullo förs in i nästa verksamhetsplan.

En avstämning sker vid kvalitetsdialog(er).

År 2

UFN/FUN/LUN gör en uppföljning i relation till utlåtande och handlingsplan.

Eventuellt kvarvarande åtgärder förs in i verksamhetsplan.